

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm V. Cæterùm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

bate & Fratibus Clareuallis juramentum Calumniæ sicuti ab aliis in iudicio contententibus exigeretur, Respondit: Ad id eos secundum Imperiales & Canonicas sanctiones cogi non oportere, verumtamen ne ob id, quod jurare nolunt, ipsi aliena jura illicitè detinere videantur, vel ne tanquam causam iniquam foueant, à iudice pro confessis habeantur & condemnentur; præcipit Pontifex, vt in Monasterio ipsorum idoneus Syndicus constituatur, qui pro iuribus in iudicio agat ac defendat, & cum necesse erit, de Calumnia juret.

SUMMARIUM.

1. Abbas, uti & Conuentus potest juramentum Calumnia præstare per Syndicum in animam suam jurantem. Imò & per se,
2. Et per Procuratorem specialem jurantem in animam Abbatis vel Conuentus. Idem est de aliis Vniuersitatibus & Collegiis.
3. Decens tamen est, vt Prælati propterea constituant Syndicum, possuntque etiam ad hoc cogi.

NOTA I. Abbas & Conuentus cogi non possunt, vt ipsimet in iudicio jurent de Calumnia, sed possunt mittere Syndicum, qui in animam suam juret, modò idoneus sit, & causæ statum perspectum habeat. Verumtamen non prohibetur Prælati ipsemet jurare, si videlicet in iudicio personaliter compareat, vel Procuratorem seu Actorem specialem mittat, is enim in animam Prælati jurabit, quin & in animas conuentus aut maioris seu principioris partis, si talis causa sit (videlicet ardua aut præiudicialis conuentui) quam Prælati solus, seu sine Conuentu agere aut defendere non possit, sed debet Actor seu Procurator specialis, habere mandatum speciale de iuramento in animas alienas, vt infra patebit, & quod dictum est de Monasterio, intelligi etiam debet de aliis Vniuersitatibus aut Collegiis, si Syndicum seu Actorem generalem habeant, quod eius jura-

mentum in propriam animam sufficiat, sin autem non habeant, tum principiores vniuersitatis. v. g. Consul & Senatores per se vel per Procuratorem specialem jurare debent in proprias animas. Videatur *Panorm. n. 5.* Et propter hoc ipsum vitandum incommodum, ne videlicet multi jurare cogantur, cuiusdam priuilegij loco concessum vniuersitatibus, vt Syndici in iudicio agentis iuramentum sufficiat; quare valde decet, vt Prælati Ecclesiarum præsertim Regularium Syndicum habeant, atque ad hunc constituendum, si facultates suppetant, & non raro litigare debeant, etiam cogi possunt à Superioribus. *Cap. vnic. de Syndico.*

CAPITVLVM V.

Cæterum.

PARAPHRASIS.

Si Clerici coram iudice suo Ecclesiastico litigent, compelli debent ad iuramentum propter calumniam vtrinque præstandum, non obstante contrariâ consuetudine.

SUMMARIUM.

1. Actor & Reus tenentur præstare iuramentum Calumnia.
2. Id vt omittatur, an & quomodo consuetudine introduci possit.

NOTA I. Non tantum Actor de Calumnia jurare debet, sed etiam Reus, prius autem ille, qui ad litem prouocauit.

NOTA II. Consuetudo, vt partes de Calumnia non jurent, non potest prævalere aduersus legem, quod intellige, si occasione talis consuetudinis appareat veritatem occultari, & viam calumniis pate-
tere, esset enim irrationabilis consuetudo, & bonis moribus repugnans, sin autem ob hominum alicuius Regionis probitatem & fidelitatem simplex, non calum-

lumniandi promissio, aut iuramentum de veritate sufficere videatur, præsertim in causis non arduis, tum consuetudine præsertim immemoriali, *l. De juram. Calumn.* abrogari potest. *cap. ult. de Consuetud.* Potest etiam aliter explicari hoc capitulum, nimirum non posse per consuetudinem introduci, vt iudice vel ad instantiam partis, vel ex officio, iuramentum Calumniæ exigente, ob causam quæ ipsi iusta visa est, recusari queat, potest tamen per consuetudinem introduci, vt si pars non exigat, iudex ordinariè hoc iuramentum non deferat. *Argum. cap. 1. loco citato in 6.*

CAPITVLVM VI.

Cùm Cauſa.

PARAPHRASIS.

Controverſia erat inter Archiepiſcopum Ravennatenſem & Commune Faventinum, quam Innocent. III. quibusdam iudicibus delegat, qui cùm in negotio procedere cunctarentur, cauſam avocavit, & partibus contententibus mandavit, vt apud Sedem Apoſtolicam comparerent, cùm itaque Procuratores partis vtriuſque, cum mandatis de rato adessent, iuſſit Pontifex petitionem Archiepiſcopi per Procuratorem eius exhiberi alteri parti, ad eamque reſponderi, atque factis quibusdam interrogationibus ac reſponſionibus, iſque in ſcriptum redactis, adeoque lite coram Pontifice pleniffimè conſtatâ, à Procuratoribus Calumniæ iuramentum vtrinque exigi.

SUMMARIUM.

1. Delegans potest, non tamen solet facile à delegato avocare cauſam.
2. Syndicus etiam vocari potest Procurator.
3. Vt interrogationes Rei fiant, potest Actor petere ante libelli oblationem.
4. Et adhuc etiam post conſtatam litem.

NOta I. Si iudices delegati cauſam expedire recuſent, iuſta adest ratio, vt delegans illam ad ſe revocet, vel aliis committat, at verò ſine cauſa quamvis poſſit Superior, non tamen facile ſolet cauſam delegatam revocare. Vt dixi *tit. de Offic. delegat.*

Nota II. Syndicus Univerſitatis, vocari etiam potest, Procurator, ita ſumitur ex textu. Nam Procuratores iſtos non fuiſſe ſpecialiter conſtitutos ad illam cauſam, ſed generaliter ad omnes cauſas, tum Archiepiſcopatus tum Communitatis Faventinæ, adeoque fuiſſe Syndicos exinde colligitur, quia iuramentum eorum, in propriam animam partibus principalibus abſentibus tanquam ſufficiens receptum fuit. Videatur *Cap. Petitiõ veſtra. 9. De Procuratoribus.*

Nota III. Actor pro plena libelli formatione & actionis expreſſione ante litem conſtatam petere potest, vt per Iudicis officium Reus interrogetur de aliquo facto, v. g. vtrum pro hærede defuncti ſe gerat, & ex quõta parte hæres ſit? Ita *gloſſa hîc, verb. Interrogationibus.* Porro conſultum eſſe monet *Panorm. hîc n. 19.* vt Actor ante libelli oblationem petat interrogationem formari, v. g. Num Reus conventus poſſideat, vt ſciat Actor qualem actionem edere debeat, non prohibetur tamen etiam poſt libellum oblatum petere vt Reus interrogetur, imò etiam poſt litem conſtatam, uti docet *gloſſa in l. Qui petitorio. 27. ff. De Rei Vind.* vel quia dubium ad cauſæ deciſionem poſtea emergit, vt docet *Durandus de Poſitionibus. §. 4. n. 3.* vbi bene addit, quòd iudex etiam poſtquam in cauſa conſuſum fuit, ex officio partes interrogare poſſit, ſi dubium occurrat ſuper actis antecedentibus, de quo informari debeat, ad ſententiam juſtè ferendam. Ita habetur expreſſè in *cap. Cùm Ioannes. 10.*

De fide Inſtrumentorum.